

NTIN090 — Základy složitosti a vyčísitelnosti

3. cvičení

Petr Kučera

3. listopadu 2022

Pomocí w^R označujeme zrcadlové otočení řetězce w .

1. Ukažte, že jazyk L_u je m -převoditelný na následující jazyky a tyto jazyky jsou tedy algoritmicky nerozhodnutelné.

- (a) $S_1 = \{\langle M \rangle \mid (\exists w \in L(M))[w = w^R]\}$
- (b) $S_2 = \{\langle M_1, M_2, x \rangle \mid x \in L(M_1) \cap L(M_2)\}$
- (c) $S_3 = \{\langle M_1, M_2 \rangle \mid L(M_1) \cap L(M_2) \neq \emptyset\}$
- (d) $S_4 = \{\langle M, k \rangle \mid |L(M)| \geq k\}$

2. Uvažme jazyk $EQ = \{\langle M, N \rangle \mid L(M) = L(N)\}$, ukažte, že

- 1. $L_u \leq_m EQ$
- 2. $\overline{L_u} \leq_m EQ$

3. Ukažte, že univerzální jazyk L_u je m -převoditelný na jazyky Fin a Inf , kde

$$\begin{aligned} Fin &= \{\langle M \rangle \mid L(M) \text{ je konečný jazyk} \} \\ Inf = \overline{Fin} &= \{\langle M \rangle \mid L(M) \text{ je nekonečný jazyk} \} \end{aligned}$$

4. Ukažte, že jsou-li A a B dva netriviální (tj. $A, B \neq \emptyset, \Sigma^*$) rozhodnutelné jazyky, pak $A \leq_m B$.
5. Ukažte, že je-li A částečně rozhodnutelný jazyk a $A \leq_m \overline{A}$, pak A je ve skutečnosti rozhodnutelný jazyk.
6. Operaci disjunktčního sjednocení $\oplus$ jazyků A a B nad abecedou $\{0, 1\}$ definujeme jako

$$A \oplus B = \{a0 \mid a \in A\} \cup \{b1 \mid b \in B\}$$

Ukažte následující tvrzení

- (a) $A \leq_m A \oplus B$ a $B \leq_m A \oplus B$
  - (b) Předpokládejme, že C je jazyk nad abecedou $\{0, 1\}$, přičemž $C \neq \{0, 1\}^*$. Předpokládejme dále, že platí $A \leq_m C$ i $B \leq_m C$. Pak rovněž $A \oplus B \leq_m C$.
7. Uvažme jazyk $J = L_u \oplus \overline{L_u}$. Ukažte, že J ani $\overline{J}$ nejsou částečně rozhodnutelné jazyky.
8. Ukažte, $J \leq_m \overline{J}$.

Domácí úkoly

9. (10 bodů) Rozhodněte, zda jazyk $S = \{\langle M, x \rangle \mid (\forall y < x)[M(y) \downarrow]\}$ je rozhodnutelný. Pokud není rozhodnutelný, rozhodněte, zda S nebo $\bar{S}$ je částečně rozhodnutelný jazyk.
10. (20 bodů) Uvažme jazyk

$$S = \{\langle M \rangle \mid (\forall x \in \Sigma^*) [x \in L(M) \Leftrightarrow x^R \in L(M)]\}.$$

- (a) (10 bodů) Ukažte, že $L_u \leq_m S$
- (b) (10 bodů) Ukažte, že $L_u \leq_m \bar{S}$.

Při řešení počítejte s tím, že řetězec x v instanci $\langle M, x \rangle$ jazyka L_u může být palindrom.